

Szerelés, tervezés „világszínvonalon”

Ismereteim szerint a súlytalanság állapota három helyen volt található eddig: laboratóriumi körülmények között a Szovjetunióban és az Egyesült Államokban, természetes jelenségként a világűrben. De hogy a súlytalanság nagyüzemi előállítását is megkísérelték már, mégpedig nem is külföldön, hanem Magyarországon, nem is Budapesten, hanem Szegeden, itt is a kenderfonógyár új csarnokában — ezt nem gondoltam volna.

A dolog lényege a következő: szerel fel porszívó berendezést, ám a ventilátorokat úgy szabályozd be, hogy több levegőt szívjanak ki, mint amennyit befújnak. Kezdetben csak az ajtókat nem lehet kinyitni a légnyomásbeli különbség miatt (a kísérlet jelenleg itt tart), de szerencsés esetben később előállhat a súlytalanság állapota is a légritka üzemi közegben. A kísérlet végrehajtót már ki sem kell löni a világűrbe, remélhetőleg elegendő körülöttük az a zúr, amit okoztak!

*

A szemünk előtt születik újjá a vén kenderfonógyár.

Tegnap még 80 éves gépeken dolgoztak a munkások, ma a legkorszerűbb automatakon, S a nyersanyagraktár! Az maga a csúcshiperszuper-modernség! Hogy miért? Talán, mert bálafevonó elevátor, csúzda, lift, elektromos targonca teszi feleslegessé az anyagok kézi rakodását? Hát azért is, igen, de van ott ennél nagyszerűbb dolog is. Elnézést az illetlenségért: az illemhely. Minden emeleten, minden szinten. S mivel a gépesítés következtében alig öt ember ha dolgozik majd a nyersanyagraktárban, valamennyinek jut belőle külön, szinte névre szólóan.

Ehhez fogható modernség nincs sem Angliában, sem Svédországban, sem Hollandiában, még Svájcban sem. Ide kell hozni mind a Szegeden járó külföldieket: hadd lássák, milyen a csúcshiperszuper világszínvonalú tervezés — csödjé.

F. K.

A jövő számára is gyümölcsözzenek a zombói gyümölcsösök

Dúsan virágoztak idén a zombói gyümölcsösök, a születő kis falu és kiterjedt tanyavilága úde oázishoz hasonlít. A kertek szép barack- és szőlőtermést ígérnek. A házak és az udvarokban álló személygépkocsik jómódot sejtetnek. E gazdagság árnyoldala csupán az, hogy az emberek szemléletében is érződik valamilyen elzárkózott „oázis”-jelleg. A szülőkör, önös gondolkodás. A szegedi járási tanács végrehajtó bizottságának tagjai egész délelőtt a házakat, tanyákat járták és elbeszélgettek az emberekkel, mielőtt a zombói tanács végrehajtó bizottságának munkáját értékelték. Így született meg ez a vélemény. S mint ahogy az élő szervezetet vizsgáló orvos is a beteg testre koncentrálna figyelmét, úgy összpontosult e téma köré a gyűlés megannyi hozzászólása. Kimondatlanul is abban színtelizálódtak a járási tanács vb ülésének mondanivalója: a zombói Virágzó Gyümölcsös Tszcs és a Gyümölcsös-kert Tszcs vezetői és tagsága a jövő számára is gyümölcsöztesse kincseit.

Sok tényvel bizonyították a jelenlevők, hogy — bár szépen fejlett nagyüzemi szőlő- és gyümölcsfeldolgozóik vannak — mindkét tisztes érvenyesül a kisparszti gondolkodás visszahúzó ereje. Faragó István, a zombói tanács vb elnöke nyíltan megmondta, hogy a két gazdaság egyesülése azért hiúsult meg, mert a gazdák a magasabb típusú szövetkezet megalapozását gyanították mögötte. Glem-ba Pál, a járási tanács vb elnökhelyettese elmondta, hogy a délelőtti beszélgetésekből kiderült: a zombói gazdákat nem „zavarja” a szomszédos községek mezőgazdaságának nagyüzemi fejlődése, ők majd utolsóként is ráérnek... A kisparszti telepítés hívei — sőt a Virágzó Gyümölcsös Tszcs ellenőrző bizottsága is — ezért ellenezte a nagyüzemi telepítéseket. Sokan egyénileg „fekete telepítést” végeztek. Ezért csúrik-csavarják a százalékos befizetést. A két tszcs elnöke, Thurzó József és Vass Zoltán kissé méltatlankodva hallgatta, hogy hanyagságot, gyengeséget olvastak a fejükre, holott ők mindent elkövettek. Dr. Ábrahám Antal, a járási tanács végrehajtó

bizottságának elnökhelyettese azonban tényekkel bizonyította, hogy maguk az elnökök sem a legpéldásabbak a közös vagyon gyarapításában. Persze, ilyenkor „sűg a tagság”!

Mindezt elsősorban a helyi vezetők a felelősök. Farkas István, a szegedi járási tanács vb elnöke elmarasztalta a községi tanács végrehajtó bizottságát, amiért nem tartotta kezében a tszcs-k állami irányítását. Nem ellenőrizte következetesen az alapszabály betartását. Többet hangsúlyozták, hogy a községi végrehajtó bizottság és a tszcs vezetői együttesen munkálkodjanak a közös alap gyarapításán.

Sajnos, a zombói tanács végrehajtó bizottságának éppen az egységes működés a gyengéje. A járási szakemberek többnapos búvárkodás, véleménykutatás után megállapították, hogy a helyi tanács határozatainak gyakran azért nincs gyakorlati eredménye, mert végrehajtásért csupán az elnök, a titkár s egy-két szakigazgatási szerv vállal felelősséget. A vb nem függetlenített tagjai, vagy a többi tanács tagok, a tömegszervezetek vezetői nem segítik cselekvően a tanácsi munkát. Amint dr. Berzski János, a járási tanács vb titkára mondotta, a tanácsi tevékenység tartalmi oldala sínyleg meg ezt. Hiszen rendszeresen ülésezik a községi tanács és a végrehajtó bizottság, de a határozatokkal mintha befejezték volna feladatukat. Nem tudnak érvényt szerezni azoknak. A helyi tanács végrehajtó bizottságának legfontosabb teendője a tömegkapcsolat kiépítése és a határozatok végrehajtásának ellenőrzése.

Kétségtelen, a járási tanács vb ülését a kritika hangja uralta. Arról beszélgettek a résztvevők, ami Zombó előrelépését késlelteti, gátolja. Akadt itt dicsernivaló is. Nagy Sándor, a balástyai Móra Ferenc Tsz elnöke és Molnár Imre, a tiszszigeteki Búzakalász Tsz főagronómusa, a járási vb tagjai őszintén dicseráltak a közös telepítésű gyümölcsösöket. A községfejlesztésben is vannak eredmények, sok szép családi ház épült, az orvosi rendelő újabb két helyiséget

kapott számos dűlőutat társadalmi munkával javítottak meg. Megfelelő üzlet-hálózat, ipari szolgáltatás épült ki. Pár éven belül művelődési otthon, majd kéttantermes iskola létesítését tervezik, melyre máris 1 millió 300 ezer forint községfejlesztési alapot tartalékolnak. Mindez elismerést érdemel. Az emberek nevelésében, a politikai munkában azonban hátul kullognak Zombón. A parasztagdák a tszcs-k „bástyából” inkább egyéni jussukra lesnek, minthogy a szocialista módon élő, szocialista módon gazdálkodó Zombó jövőjén munkálkodnának.

Balogh Ödön

Szemüvegkeret

A szemorvos azt mondta 1 dioptriás szemüveg kell. Az OFOTERT-nál a kiszolgáló kisaszony így fogadott:

— A hétötvenes keretbe nem érdemes beletenni az üveget.

Érdeklődésemre, szegyenkezve nyúlt bele egy öblös fiókba és az asztalra rakott egy marékka a tipuskeretből. Valami nyúlékony műanyagból készült, izléstelen kivitelben. De mit is akarok hétötvenért? — Egy kicsit szöveget, mert az nem kerül pénzbe és ha jobb is, fizetek rá, mondjuk húsz-harminc, esetleg negyven forintot, addig jó lesz, amíg a százötvenkétszáz forintos keretre futja. Tekintve, hogy időnként én is takarékoskodom...

B. Z.

Negyven liter gyógyító vér

K. Gy. lánya megbetegedett. Megtudták ezt az újszegedi szövőgyár dolgozói, s egymás után mentek az üzem vöröskereszes titkárához, s a szakszervezeti bizalmiakhoz: ha kell, adunk vért, hogy segíthessünk. A lányt nem sikerült megmenteni, hiába volt az akarás, a jóindulat. De másokat, sok embert igen.

Amikor a véradó állomás dolgozói megjelentek a gyárban, alig győzték a sok jelentkezőt megvizsgálni. Közélszáz idős és fiatal ember jelentkezett, önkéntes véradónak. 151-et találtak alkalmasnak arra, hogy vérrükkel segítsenek beteg embertársaikon.

Voltak olyan fiatalok is közöttük, akik még nem töltötték be a 18. életévüket, ezért nem adhattak vért. Másokat pedig nemrégiben operáltak, s nekik is szükségük volt az erőre. De a 151 ember 40 liter vért adott — mondja a vállalat vöröskeresztese, Mára Péterné.

Miért jelentkeztek ilyen sokan?

Tudják mit jelent a gyógygyógyászatban a vér. Életet ment.

A vállalatnál komolyan vették a veradást. A vezetők példát mutattak. A vállalat főmérnöke és az üzemvezetők is feltűrt ingujjal álltak a vérvételkor az orvos előtt, mint a szövőnök, fonónk, lakatosok, adminisztrátorok.

Még így sem voltunk elegendek. A dolgozóknak csak 10 százaléka jelentkezett. De minden évben többen és többen jönnek. Négy éve, amikor először jártak nálunk a véradó állomástól, nagyon hamar végeztek. Most fél napnál is tovább tartott a munkájuk.

— Es addig ki volt a gépek mellett?

— Úgy szerveztük meg, a veradást, hogy egyszerre csak egy-két ember hiányzott az üzemből. Egymást értesítettük.

Vannak-e rendszeres veradók?

Igen. Arvai Sándor, Arany Antal, Papp Lászlóné, Bekker Béláné, ifj. Meggyesi István és Rozsi Károlyné már négy éve minden alkalommal jelentkeztek.

Az emberek itt is szívesen adják a vérüket az élet megmentéséhez.

K. A.

Szegedi művészek

Alpár Mária

1962-ben még csupán egyetlen szerepe szerződött Szegedre — a Turandot főszerepét énekelte az évad második felében — az 1962-63-as évad operalátogató közönsége azonban már többször találkozhattott nevével a műsorfüzetekben, s hallhatta hangját a színpadról. A Szicíliai vecsernye, A végzet hatalma szerepeit a Fidelio, a Tosca, a Danton halála, a Varázsfuvola című operákban vállalt főszerepeket követték — eléggé gyors egymásutánban. A szegedi közönség egyre sürűbben hallhatta fölszendülni a fiatal Alpár Mária hangját, ezt a kellemesen telt, éret szögárdó, ugyanakkor hangulati finomságokat is kifejezni képes, érzelmgazdag énekhangok.

Szokványosan lettem énekessé — jegyzi meg mosolyogva —, már a középiskolában zongoráztam, énekeltem, s mindenki — tanárain, osztálytársaim, hozzátartozóim — természetesen és rendjénvalónak találta, hogy érettségi után a Zeneakadémiára jelentkeztem. Csajkovszkij Voltam fűszálját énekeltem a felvételin, megfelelték, s előbb Hoór Tempis Erzsébet, majd Lendvay Andor irányításával tanultam meg mindazt, amit egy leendő, terveket dédelgető operaénekes-jelöltnek el kell sajátítania. Mert dédelgetett álom azért nekem is volt, különösen a diplomavizsgára való felkészülésben... Ugyanis épp a Norma egyik áriáját kaptam feladatul — akkor épp Vaszy Viktor vezényelte nekünk az operának ezt a fi-nálját —, s nekem minden vágyam az volt azóta, hogy egyszer az egész estét el-énekelhessem, Bellini operájának címszerepét...

S mind a szegedi színház látogatói, mind a televízió nézői előtt bebizonyította — vágnak köze —, hogy nincsenek teljesülhetetlen álmok: mostanában többször végigéneklé a Normát, nem is akárhogyan, hanem — a szakértők véleménye szerint is kiválóan. S most is Vaszy Viktor vezényel...

Igy van, s hadd tegyem hozzá: ő országosan is páratlanul és példamutató módon ambicionálja a fiatal művészek képzését. Nagyon sokat köszönhetek neki, és Posszert Erzsébetnek, aki a főiskola befejezését követően tanárom lett, s mindmáig maradt.

— Mindez arra enged kö-

vetkeztenni, hogy szereti munkahelyét, s nem vágyik el Szegedről...

Nyilvánvalóan nem lehet előre tudni, hogy egy operaénekesnek hogyan folytatódik az élete, s hol „köt ki” végül is. Mindenesetre, Szegedet nagyon megszerettem, mert úgy tapasztalom: értő, zenerajongó közönségnek énekelünk.

Hogyan pihen egy-egy szereplés után?

A színházban pihenem ki magam: prózát nézek — főleg Pesten — és olvasok, olvasok...

Legkedvesebb élő írója?

A válasz ironikusan szellemes; mintha nem csupán a nagy lángész iránti tiszttelet, hanem némi szegedi paprikát is a szavakba vegyítene:

Legkedvesebb élő író: Shakespeare.

Példaképe?

Erre már elfomolyodó arccal válaszol:

Callas. Ó ma a csúcs... Dér Endre

NÉMETH FERENC:

A sztár

Cs. átlagon felüli szakmunkás, de megette a fene — mondja lakonikusan a művezető. Összekulcsolja szögletes, szikár kezeit az asztalon, s kipillant a kalicka ablakán át a műhelyre. Olyan, mint egy némafiml, ahogy a gépek körül sürgölődnek az emberek. Cs. gépe mellett is áll egy ember.

Nézze, akit oda állítottam a helyére, korántsem olyan ügyes kezű, találékony, mint ő. De benne megbízhatok. Nekem már ez többet ér. Ide jutottunk.

Hallgatók. Ha kérdeznék, felelné. De csak arra felelné, amit kérdeznék. Várom, hogy kibugyanjon belőle a másik ember lényé, az a többlet, amit a válaszok tárgyiaságukban elkerülnek. Ahogy benne él a másik. Nagysokára még is szólal.

— Őt éve ismerem. Azóta van itt. Szerettem, mert bármit rá lehet bízni. A leggyorsabb, mindenben fölhaladja magát. De időnként megbolondult. Nem tudom másként felfogni. Nem jött be két-három napig. Aztán mindent megígért, iparkodott. Kölcson is adtam neki. Megadta. Egyszer, karácsony előtt berohan a felesége sírva, hogy nincs annyi pénzük, amiből a gyerekek ajándékot vennének. Megsajnáltam, adtam pénzt. Pár nap múlva hallom a szaktársaktól: a halászcserdében mulattak aznap este. Az ajándék elúszott. Nem egyszerű volt. Szóval én már meguntam. Semmi se változik.

Pár percig hallgat, majd megjegyzi:

— Legalábbis én ilyennek látom. Ismeri?

— Nem. Az anyjával beszéltem.

— Az anyja rendes asszony. Be is jött hozzám. Mi van a fiával? Nem volt az ilyen, míg föl nem került Pestre tanulónak. Különbön az apját magam is ismertem, mikor még inas voltam, abból az időből. Meghalt, tudja? Téves volt. Sose ivott. Na és vele nem akar beszélni?

— Mondják, éjszakás volt. Délutánfelé megyek el hozzá, hadd aludja ki magát.

Délután csakugyan fölkerestem. Néhány éves épületben laktak, a második emeleten. A lépcsőházban gyerekek játszottak a megrögzött korlát tövében. A falakon is látszott a sok gyerek nyoma. Egy asszony jött ki a földszinti ajtón szemetesvödörrel. Tőle érdeklődtem, merre találom meg őket.

— Cs. Milyen ügyben?

Kitértem a válasz elől. Gyanakodva, gúnyosan mért végig.

— Ismeri azokat mindenki! A második emeleten, ahol az előszobáján nincs üveg. Úgy van bedeszkázva.

Csakugyan, rögtön felismertem az ajtót. Csengenésre osinos fiatalasszony jelent meg. Pongyolában, hátközépig érő hullámos fekete hajjal. Jobb kezével hátra simította a haját, a pongyola ujjja visszacsúszott a karján. Kreol bőre volt.

— Az uram? Alszik. De mindjárt felkeltem, ügyis ebédelnie kell már. Szabadkozottam, de már nyitotta is a szobáját, szólt az urának. A rekamién feküdt. Felkénykőlt, dörzsölte az álmot a szeméből.

— Mit akar? — kérdezte közömbösen. Mondom, a hiányszások miatt érdeklődöm. Meg most ez a fegyelmi ügy. Szóval a veredés.

— Ja — nevet —, nem volt itt veredés. Csak egy kicsit adtam az asszonynak. Hazajövök reggel, éjszakás voltam épp, nincs itthon. Hol az istenben lehet? A presszóban. Erre én, mert éppen jött egy haver, fogtam magam, elmentem azzal a kocsmába. Jövök egy óra múlva, nincs reggeli. Na megállj! En, kérem, nagyon nyugodt ember vagyok, de akkor bepörögtem. Ittam is egy kicsit, meg bepörögtem. Ilyenkor aztán nem nézek se istent, se embert. Hát a szomszédoknak volt egy kis ingyen-cirkusz.

— A rendőrség jött ki magáért, úgy tudom.

— Azt is hallotta már? A fene essék a pletykáló szájukba! Hát úgy volt. Bevittek. Most aztán nyugton is maradok. Igaz, kocsmába se mehetek fél évig, feügyelet alatt vagyok.

— S ha ez letelik?